

Höststädning i vårt boklager!

Det lackar mot jul och vad kan vara bättre present än en intressant bok om vår gamla koloni? Vi rensar i vårt lager och kan erbjuda riktiga julklappspriser på några av våra alster. Om det är något som intresserar så skicka i din beställning till Roger Richter, Centralvagen 1, 171 68 Solna eller maila till roger.richter@chello.se. OBS! Erbjudandena galler så långt lagret racker så skicka i din beställning redan idag! Frakt tillkommer utöver själva bokpriset.

Le Terrain Suedois (på engelska)

Forfattare: Jenny Berghede
Sidor: 46, wire-o-bindning.
(Alla priser exkl. porto)

Arkitekten Jenny Berghedes mycket intressanta examensarbete som beskriver bakgrund och framtida användningsmöjligheter av ett av våra bast bevarade svenska hus, det gamla svenska guvernörshuset i Gustavia. Riktigt illustrerad

NU 100:-
Ord pris- 250:-

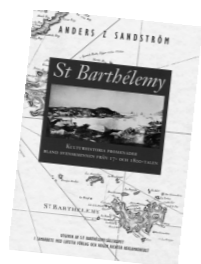

S:t Barthélemy - kulturhistoriska promenader bland svenskminnen från 17- och 18-talen

Forfattare: Anders Z Sandstrom
Sidor: 46 sidor med mjuk parm
(Alla priser exkl. porto)

En perfekt guide att ha med sig när man besöker vår gamla koloni. Beskriver 28 st minnesmarken från den svenska eran, både bakgrund, historik och hur dessa byggnader och platser ser ut idag.

NU 50:-
Ord pris- 100:-

Med svenska örlogsmän till S:t Barthélemy 1785-1994

Forfattare: Per Tingbrand
Sidor: 293, inbunden
Pris: 220:- (exkl. porto)

Sveriges kunnigaste St-Barth-kannare har inte bara beskrivit alla svenska örlogsbesök under 1785-1994 utan berättar också om ons historia och geografi. Mycket faktspackad.

En man, en ö, ett liv

Forfattare: Margit och Joachim Wall
Sidor: 144, inbunden.
(Alla priser exkl. porto)

Boken som beskriver Marius Stakelboroughs liv och garning och som tidigare bara varit möjlig att kopa på St Barth. Boken innehåller även en engelsk- och franskspråkig del.

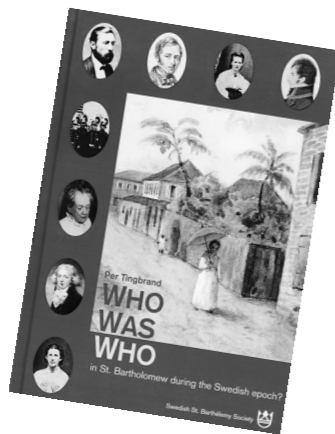
NU 100:-
Ord pris- 320:-

Who Was Who in St. Bartholomew during the Swedish epoch?

Forfattare: Per Tingbrand
Sidor: 633, inbunden. Vikt: 2,3 kg
Pris 800:- (exkl. porto).

I denna guldgruva för slaktforskare och andra med anknytning till vår gamla koloni ges en noggrann katalogisering av de människor som levde under svensktiden med över 6 000 namn

SMÅTT & GOTT...

...ett stort Sverigebesök 2006 håller på att planeras. Det är LÅSBAS nuvarande ordförande Daniel Blanchard (som senast var i Sverige 2004) som håller på att lägga upp planerna för en stor Sverigeresa med ca 20 personer som kommer att göra ett besök i början på juni nästa år. Huvudmålet för gruppen

Daniel Blanchard är vanortens Piteå men Stockholm finns förstås också med på routen.

...Gustavialoppet arrangeras i år för 15:e gången vilket innebär att det kommer att bli lite extra festligt. Pastaparty och fyrverkeri är bl a utlovat. Ca 25 svenskar åker ner för att delta i loppet som äger rum den 20 november

Det första Gustavialoppet arrangerades egentligen redan 1983 på initiativ av Marius och några skandinaviska friidrottsveteraner. (se bilden) men det officiella startåret är 1991.

...Baron Sten Nordensköld var en av de första svenskarna att besöka vår gamla koloni i modern tid när han kom till ön 1952. Han förvigade sitt besök med sin småfilmkamera vilket resulterade i en dryga halvtimmen lång film som bl a visats i Sveriges Television. Denna film är nu konverterad till digitalt format och kommer att finnas tillgänglig att kopa för Sällskapet medlemmar. Premiärvisning kommer att ske på Sällskapet's hostmote den 8 november på Svenska Sjöhistoriska museet på Djurgården

...orkansäsången har varit livlig vilket inte minst USA:s sydkust smartsam fått erfara. St Barth har dock "so far" klarat sig ifrån större påhalsningar (peppar, peppar). Månaden september har dock varit den varmaste i mannaminne med en medeltemperatur på över 31°C.

...fortfarande en vanlig syn på St Barth den franska trikoloren sida vid sida med vår blågula

S:t BARTHÉLEMY Journalen

NR 1 • 2005 • HISTORIK OCH AKTUALITETER FRÅN S:T BARTH

Ny vänförening bildad i Piteå

Den nya vänortsföreningen Piteå – St. Barthélemy eftersträvar - liksom Svenska St. Barthélemysällskapet - att sprida kunskap om en liten ö på andra sidan oceanen vars befolkning fordom varit våra landsmän. Ett första årsmöte ägde rum inom vänortsföreningen i sessionssalen på Piteå stadshus den 14 mars 2005, där den första styrelsen valdes (se bilden)

Den nyvalda styrelsen stående från vänster vice ordförande Anders Hedman, kassör Agneta Kling, ordförande Thomas Wallstén, sekreterare Ingrid Marklund och ledamot Patrik Jansson informationsansvarig.

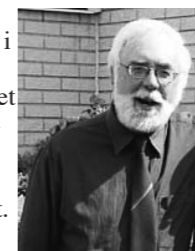
VÄNORTSUTBYTTET MELLAN PITEÅ OCH ST. BARTH PÅBÖRJADES 1977 OCH NÄRMAR SIG SÅLEDES 30 ÅRS FÖRBINDELSER. TROTS DETTA HAR DET EJ FUNNITS EN LOKAL ST. BARTH-FÖRENING I PITEÅ FÖRRÄN MARS 2005, DÅ "VÄNORTS-FÖRENINGEN PITEÅ-ST BARTHÉLEMY" BILDADES.

Vid det valbesöket premiärmötet i sessionssalen i Piteå Stadshus var - med självklarhet - eldsjalen Per Tingbrand huvudtalare och därefter även förordad hedersmedlemskap i föreningen. Föreningens ambition är att ha det bästa samarbete och utbyte med Sv. St. Barthsällskapet och vår uppgift är att på mer lokal nivå informera och upprätthålla vänortsförbindelserna. Det är också viktigt och angeläget att nya

generationer tar vid och vi har glädjen att i vår styrelse (forutom då undertecknad) inrymma ett flertal yngre krafter.

I augusti genomförde vi den första St. Barthdagen i Piteå och huvudnumret var den återupptagna seglingstävlingen St. Barthregattan. Utöver regattan agde ett antal aktiviteter rum, alltifrån konstutställning, korsång, tipspromenad, lotteri mm. Vår ambition (mycket långsiktigt) är att i likhet med Piteådagen på St. Barth få den förklarad som helgdag.

Thomas Wallstén, ordförande

Per Tingbrand har betytt mycket för kontakterna mellan Piteå och St Barth

Besök från St Barth i juni

Under några intensiva veckor i juni fick Sverige besök av två medlemmar från vår systerorganisation LÅSBAS. De var Josette Greaux och Thérésia Brin som först var en vecka i Stockholm där de bland mycket annat hann med ett besök hos

På uppskattat besök hemma hos Olle Nyman. Fr v Olle, Josette Greaux, ordförande Roger Richter och Thérésia Brin.

Olle Nyman (se bild).

Under sitt Stockholmsbesök hann de med sedan med både besök på Skansen och regalskeppet Wasa, av speciellt det sistnämnda imponerad stort. Sedan var det dags att besöka vanortens i norr, Piteå. Kontrasten var slående mot "storstaden" Stockholm, men damerna fann sig snabbt tillrätta och blev mycket val omhändertagna av den nya vanortsföreningen med Thomas Wallstén i spetsen. Norrlandska specialiteter hann avsmakas och besök avlaggas och allt föll val till belåtelse. Mycket nojda, trota men fulla av intryck återvände de till St Barth den 20 juni, tacksamma över att fått vara med om en sådan exotisk resa som båda garna hoppas få upprepa någon gång i framtiden.

HISTORIEN BAKOM VÄNORTERNA PITEÅ OCH ST. BARTHÉLEMY

Vad kan ha fört samman två så geografiskt vitt åtskilda orter som ön St. Barthélemy i Västindien och Piteå i norra Sverige?

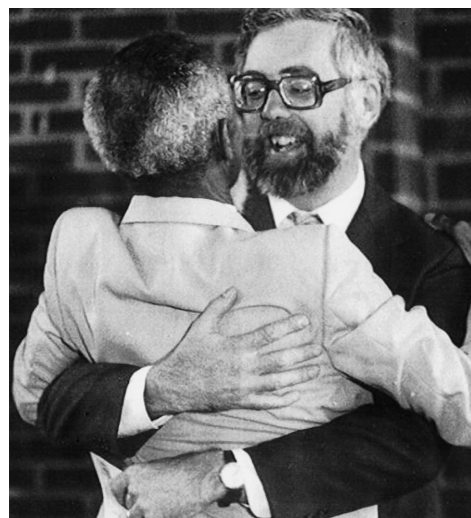
DET BÖRjade MED FYRA "SAILORS" FRÅN PITEÅ

I februari-mars 1976 seglade övertecknad tillsammans tre andra äventyrslystna medlemmar av Pitea Segelsällskap genom nordöstra Sma Antillerna med den forna svenska ön under vinden som huvudmal. Därvid knöts värdefulla vänskapskontakter, som ledde till att tre öbor – Daniel Blanchard, Marius Stakelborough och den sistnämndes dotter Judith – i september 1977 besökte Pitea och då bl.a. lärde känna Pitea kommunfullmäktiges ordf. Tage Hansson

OFFICIELL START SKEDDE 1977

Den 22 december 1977 fattade Pitea kommunfullmäktige formellt beslut om ett inledande av en officiell vänortsförbindelse med St. Barthélemy kommun och några veckor senare togs motsvarande beslut i öns konselj.

I januari 1978 firades 100-årsminnet av Sveriges återlämnande av ön till Frankrike med bl. a. Tage Hansson, ordf. i Svenska St. Barthélemysällskapet Olle Nyman, Sveriges ambassadör i Venezuela, Hans Ewerlöf, och ett svenskt folkdanslag närvarande under festligheterna på ön. I juli samma år anlände kurator Berit Dahlblom till ön som första pitebo efter vänortsförbindelsens etablerande. Omvänt besökte en månad senare Claude och

Vänortsfördraget firades med en riktig norrländsk björnkram, när Per Tingbrand i maj 1979 omfamnade Marius i Pitea Stadshus.

Annie Persson, Malte Leinehed och Adelia Källström har betytt mycket för relationen Pitea - St Barth. Damerna ses här klädda i Pite Ålvdals hembygdsdräkt på ön i november 1984.

Joséphine Querrard med tre barn Pitea.

Tva personer, som betydde mycket för vänortsförhållandet under de första åren, var de två ordf. i Pitea kommunfullmäktige, Tage Hansson († 1989) och Axel Bogren († 1988), vilka var för sig röntade den livligaste uppskattning från öbornas sida. I detta sammanhang bör också nämnas förra kommunalrådet resp. kommunfullm. ordf. Annie Persson och privatpersonen Adelia Källström, som bägge generöst medverkat vid mottagandet av våra vänner från St. Barthélemy och spritt sa mycken glädje omkring sig under

besök på var vänort.

TRE MUSKETÖRER TILL PITEÅ

I maj 1979 kom en officiell tremannadelegation från St. Barthélemy – Daniel Blanchard, Jean Magras och Marius Stakelborough – till Pitea för en festligt inramad invigning av vänortsförhållandet i stads- husets sessionssal (se bild).

PITEÅDAGEN = FOLKFEST

Samma år instiftades nere på ön den arliga Piteadagen som arrangeras den 15 augusti på stranden vid Anse de Public strax utanför Gustavia. Le Jour de Pitea eller Pitea Day, som alltid är en helgdag, har med aren utvecklats till en veritabel folkfest med stor uppslutning. Stora skror av män, kvinnor och barn firar vänortsförhållandet med olika familjevänliga aktiviteter som fisketävlingar (största fisk, högsta sammanlagda vikten m.m), jolle- och kölbatsseglingar, volleyboll, säcklöpning, dragkamp och kransnedläggning på den svenska kyrkogården. Besökande svenskar kan ej undgå att värmas av den spontana glädje, med vilken öborna

omfattar vänortstanken. Men lika exotiskt som vi finner solen, baden och de vajande palmerna vara i ett subtropiskt klimat lika exotiskt är det för St Barthborna att uppleva de stora viddernas djupa älgrika skogar och brusande forsar för att inte tala om alla uppskattade utflykter till Pite Lappmark.

HÄNDELSER ATT MINNAS

Under åren efter bildandet har ett flertal privata och officiella besök avlagts i båda riktningar. Bland dessa kan nämnas:

- I september 1985 anlände öns borgmästare Daniel Blanchard med hustru Viviane och tre barn till Pitea för att bl. a. officiellt inviga en St. Barthélemyutställning på Pitea Bibliotek och den gang- och cykelväg som löper från kanalen genom Pitea längs Norra Stadsfjärden ut till Svartudden och alltsedan dess bär namnet St. Barthélemypromenaden.

- En gruppresa om 16 St Barth-bor besökte i juni 1989 Pitea med ordf. för l'ASBAS, Charles Magras († 1990), i spetsen. Till inslagen i det arliga firandet av Piteadagen på St. Barthélemy hör att processionen på väg in till den svenska kyrkogården för nedläggande av en blomsterkrans först stannar upp vid denne hedersmans grav och betygar honom sin aktning.

PITEÅGATAN I GUSTAVIA

- I maj 1995 döptes den gamla svenska Köpmansgatan på La Pointe [svenskarnas Pynten] officiellt om till Rue de Pitea – Piteagatan, vilket ägde rum i samband med invigningen av det återupbyggda Wall House i närvaro av bl a den svenske ambassadören Peter Landelius i Carácas. Pitea representerades vid detta tillfälle av två seglare ur den kvartett, som ursprungligen landstigit på ön i februari 1976.

- Den 3 januari 2002 sköt vänortsutbytet ny fart efter att under några år legat i träda. Anledningen därtill var att St Barthélemy kommun invigde sitt nya stadshus på Pynten och Pitea därvid som sin minnesgava lät överlämna prototypen till St. Barthélemysällskapets personhistoriska verk "Who Was Who in St. Bartholomew during the Swedish Epoch?" [se St. Barthélemy Journalen nr 1/2002:1-2]

- Under 2004 förstärktes utbytet ytterligare, då först Daniel & Viviane Blanchard och Marius Stakelborough & Jane Davies medverkade vid Pitea kommuns firande av nationaldagen den 6 juni och sedan kommunalrådet Peter Roslund med familj medverkade vid firandet av Piteadagen den 15 augusti på ön.

Avslutningsvis bör framhållas den framträdande roll Pitea Segelsällskap spelat i vänortsutbytet, dels genom att i sin årsbok Sjørullan ge stort utrymme åt St. Barthiana, dels genom att arrangera skilda St. Barthélemyregattor och/eller St. Barth Lady Sail-kappseglingar, dels genom att i april 1984 arrangera en gruppresa till Västindien med eskadersegling till ön [se PSS Sjørulla 1985:92-177]. I detta sammanhang ma tilläggas, att Pitea kommun i maj 1979 skänkte en stor tennpokal – Coupe de Pitea – att utgöra ständigt vandrande pris i Piteadagens regatta medan övrigt St. Barthélemy kommun överlämnat en Coupe de St. Barthélemy som vandringpris till pitea seglarna att kappsegla om. När det nu drar ihop sig till den 25:e upplagan av Gustavialoppet är det notabelt att den 9-årige Gabriel Wallstén från Farön blev den allra förste pitebon att springa Gustavialoppet den 30 november 1996 och hyllades för detta av pitevännerna Jean Magras och Marius Stakelborough vid malgangen.

LIONS- OCH ROTARYKLUBBAR

Alltsedan 1980-talet har vänskapliga relationer skapats mellan bägge orternas Lions- och Rotaryklubbar. När orkanen Luis i september 1995 slog St. Barth sönder och samman hörsammade Pitea kommun öbornas vädjan om akut hjälp och skickade ett parti nya presenteringar till ön för att täcka raserade tak. När 1997 Piteas kranbyar drabbades av svåra översvämningsskador startade ovannämnda l'ASBAS på ön en insamling, som ledde till att ett betydande penningbelopp slutligen ställdes till Svensbylidens hembygdsförenings disposition.

NY VÄNORTSFÖRENING BILDAD I PITEÅ 2004

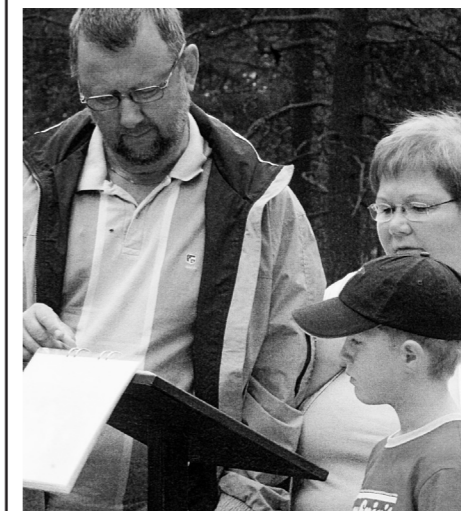
Hösten 2004 konstituerades en vänortsförening i Pitea, vilket badar gott inför framtiden. Ett gott samarbete har redan inletts med Svenska St. Barthélemysällskapet, som liksom vänortsföreningen Pitea – St. Barthélemy strävar efter att sprida kunskap om en liten ö på andra sidan oceanen vars befolkning fordom varit vara landsmän. Ett första armöte ägde rum inom vänortsföreningen i sessionssalen på Pitea stadshus den 14 mars 2005, varvid följande styrelse valdes: ordförande Thomas Wallstén, vice ordförande Anders Hedman, sekreterare Ingrid Marklund, kassör Agneta Kling och ledamot Patrik Jansson.

St. Barth dagen Piteå 2005

Solen skiner, havet glittrar...

..., flyttfaglarna förbereder sig för varmare kontinenter i den klara höga augustiluft. Just idag känns det lite extra spännande för styrelsen i Pitea- St. Barths vänortsförening da det här är dagen da St. Barth regattan ska återupptas efter många år. Den knappt märkbara sjöbrisen gör att jag som landkrabba undrar om man överhuvudtaget ska kunna genomföra en regatta en sådan här vindstilla dag.

Förberedelserna i och utanför segelsällskapets klubbstuga är full igång. Rolf Wennberg gör i ordning bilder från St. Barth, signerade den franska konstnärinnan Jeannine Hervé. Styrelsemedlemmarna gar inte att missa. De bär alla sina för dagen nya tröjor där det står AMI St. Barth - Pitea på ryggen och Vän Pitea- St. Barth på bröstet. Anders och Ingrid sätter upp stora skyltar sa att ingen som kommer på E4 ska missa att det är en St. Barth dag just idag. Fran köket kommer kaffedoft och själv gar jag iväg för att sätta upp en tipsrunda med fragor om St. Barth. I hamnen börjar folket att röra på sig. En del kommer nymornade upp från sina batar och andra sitter på däck med en kopp kaffe i handen. Redan igår startade Pitea segelsällskap, PSS helgen med en "Lady Sail" och idag arrangerar segelsällskapet tillsammans med vänortsföreningen

Tipspromenad fanns bl a med på programmet.

och kommunen bade vänortsdag och regatta. Flera av deltagarna som har sovit i sina batar börjar nu förbereda sig för dagens kappsegling. Alla tycks lita på att vinden ska komma.

Björn, från segelsällskapet förbereder för Boulespel och ett par av Piteas konstnärer finns på plats för att förbereda dagens kollektivmalning. Sa har det också ställt "Aktiviteter med franska förtecken" i annonsen. Förberedelserna sker till svenska sommarsanger av Pitea Kammarkör.

Morgonrösterna blir snart klara och sangarglädjen fyller gardsplanen framför PSS klubbstuga. Att de inte övat sedan i varas är svart att tro.

Klockan blir 11 och parkeringsplatsen fylls snabbt av bilar, vänner av St. Barth. Manga har varit på ön och längtar tillbaka, andra har hört talas om den fantastiska ön och längtar dit. Framför klubbstugan finns ett notställ med en liten utställning om St. Barth. Manga stannar och läser. Det finns en nyfikenhet på den lilla ö langt borta i Karibien som har en speciell plats i manga pitebors hjärtan.

- När är det dags att aka dit igen, hör jag nagon fragar

- Minns du..., och sa kommer leenden och gemensamma minnen. De flesta som kommer har nagon relation till ön och öborna.

I december är det 28 år sedan fullmäktige i Pitea formellt fattade ett beslut om ett vänortsförhållande mellan Pitea och St Barthélemy. Under åren har de personliga kontakterna varit manga och betydelsefulla men det tog nästan 28 år innan Pitea bildade en vänortsförening. En vänortsförening som den 14 augusti 2005 genomförde sitt första officiella arrangemang, helt i linje med de stadgar som finns antagna för föreningen, att "arrangera aktiviteter i Pitea i syfte att sprida kunskap om och stärka banden med St. Barthélemy."

Den 14 augusti 2005 firades St Barthélemydagen i Pitea med bl a den återupptagna Regattan på programmet. Bilden är tagen precis efter startskottet.